

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΝΩ ΡΟΥ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Καπούρη 4, 412 22 Αόρισα Τηλ.: 041/627142 Fax: 041/627143

Αόρισα 29 - 06 - 2003

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ & ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

(ΕΠΙΛΟΓΗΚΕ ΣΤΟΝ κ. Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΑΗ ΣΤΗΝ ΔΑΡΔΑ ΣΤΠΣ 29 - 06 - 2003
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΙΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ Ν.Α.)

- I. Οι επανελημμένες περιόδοι ξηρασίας στο Θεσσαλικό κάμπιο, έχουν αναδείξει με τον πλέον κραυγαλέο τρόπο το έλλειμμα του υδατικού ισοζυγίου της Θεσσαλικής λεκάνης. Ταυτόχρονα έχουν αναδειχθεί και οι σοβαρές επιπτώσεις τόσο στην παραγωγική διαδικασία και στην οικονομία της περιοχής, όσο και στο περιβάλλον και ειδικότερα στη Λ. Πλαστήρα, στον Πηλείο, στους υπόγειους υδροφορείς κ.λ.π. (όπως αποτυπώνονται στις σχετικές φωτογραφίες και στα διαγράμματα που ακολουθούν). Οι εντάσεις που συχνά δημιουργούνται ανάμεσα σε παραγωγούς, τοπικούς φορείς και πολιτικούς εκπροσώπους ορισμένων περιοχών ενός ή περισσότερων γεωονικών νομών, πιστοποιεί με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, ότι το υδατικό υδατικό έλλειμμα, αποτελεί το κυριότερο πρόβλημα για την Θεσσαλία. Το πρόβλημα αυτό - στο βαθμό που παραμένει άλυτο - επηρεάζει πλέον επικίνδυνα τόσο το περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής, όσο και ολόκληρο το φάσμα της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής λειτουργίας στην περιφέρειά μας και δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο την αγροτική παραγωγή, όπως θέλουν ορισμένοι να το περιορίσουν.
- II. Η κατάσταση αυτή καταδεικνύει την αδήριτη ανάγκη ολοκλήρωσης των έργων της εκτροπής του άνω ρού του Αχελώου καθώς και των άλλων έργων (Σμοκόβιο, Ταμειυτήρας Κάρλας) και βεβαίως επιβεβαιώνει τον περιβαλλοντικό, πρωτίτως, χαρακτήρα τους, αφού αποτελούν την μόνη διέξοδο για την αποφυγή ερημοποίησης του Θεσσαλικού κάμπιου. Ταυτόχρονα αναδεικνύει την ανάγκη χάραξης εθνικής στρατηγικής στον κρίσιμο τομέα της διολείρισης υδατικών πόρων, που θα δίνει λύσεις στα σοβαρά προβλήματα τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

- III. Η χώρα μας αλλά και ειδικότερα η Θεσσαλία, βιάλλονται τα τελευταία χρόνια άδικα, για έλλειψη περιβαλλοντικής και οικολογικής ευαισθησίας, με αφορμή την ένωξη κατασκευής μεγάλων έργων στη Θεσσαλία, όπως η εκτροπή του άνω ρού του Αχελώου και η κατασκευή

του Ταμειοτήρα Κάρλας (στη θέση της αποξηραυνθείσας λίμνης). Για την αποκατάσταση της αλήθειας και προκειμένου να ενημερωθούν οι πολίτες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά, τονίζουμε τα παρακάτω :

➤ ΑΧΕΛΩΟΣ

Η μεταφορά μέρους των νερών του άνω ρου του Αχελώου, αποτελεί μία σοβαρή παρέμβαση με περιβαλλοντικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα, που στοχεύει στην αποτροπή της οικολογικής – περιβαλλοντικής καταστροφής της Θεσσαλικής πεδιάδας. Με το εθνικό αυτό έργο πολλαπλού σκοπού, θα αντιμετωπισθούν τα σοβαρά προβλήματα της ύδρευσης (γιατί τα νερά νερά υφίστανται επιβάρυνση με νιτρικά πάνω από ασκτά όρια), η δραματική πτώση της στάθμης των υπόγειων υδροφορέων, ο μηδενισμός της παροχής του ποταμού Πηνειού, αλλά και η άρδευση χιλιάδων στρεμμάτων που αρδεύονται πλημμελώς. Ουδείς πάλιν σήμερα, αμφισβητεί τις θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου για την Θεσσαλία. Ακραίες απόψεις που κατά παράδοση - όπως σε κάθε μεγάλο αναπτυξιακό έργο - υποστηρίζονται από ορισμένες «οικολογικές» οργανώσεις, έχουν ήδη απορριφθεί στο σύνολό τους, τόσο από την κεντρική διοίκηση και την κοινωνία (επιστημονικοί φορείς, τοπική αυτοδιοίκηση κ.λ.π), όσο και από τα αρμόδια θεσμικά όργανα (Σ.τ.Ε). Είναι άλλοτε γνωστή η τελευταία απόφαση του Σ.τ.Ε 3478/2000 η οποία, απορρίπτεται στην ουσία όλες τις αιτιάσεις των οργανώσεων αυτών, για δήθεν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, καταδεικνύει την έλλειψη επιχειρημάτων από την πλευρά τους και αποδέχεται ουσιαστικά μόνο την προστασία ενός μείζονος σημασίας πολιτιστικού μνημείου, του μοναστηρίου του Αγίου Γεωργίου στο Μυρόφολο Τρικάλων, η κατάκλιση του οποίου έχει οριστικά απότραπεί με τις κατάλληλες τροποποιήσεις στις αρχικές μελέτες. Επιπλέον σε ότι αφορά την περιβαλλοντική διάσταση του θέματος, σημειώνουμε ότι τα νερά του Αχελώου αξιολογούνται ως ανανεώσιμη πηγή ενέργειας από την Δ.Ε.Η, αφού σε όλο το μήκος του έχουν ήδη αναπτυχθεί 5 υδροηλεκτρικά έργα με τα αντίστοιχα φράγματα. Συνεπώς και εάν ακόμη υπήρχαν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από τα έργα αυτά, προφανώς δεν θα σφειλλόνται στην εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου.

Συνοπτικά η εκτροπή του άνω ρού του Αχελώου :

- Αποτρέπει τους σοβαρούς κινδύνους ερημοποίησης και ξηρασίας καθώς και το περιβαλλοντικό - οικολογικό “έγκλημα” που αργά αλλά σταθερά συντελείται στην περιοχή, όσο δεν μεταφέρεται νερό από τον άνω ρού του Αχελώου.

- Επιλύει σοβαρά προβλήματα ύδρευσης και επάρκειας νερού για άλλες χρήσεις (βιομηχανία κ.λ.π.)
  - Συμβάλλει στην διατήρηση του στρατηγικού πλεονεκτήματος της Θεσσαλίας και της χώρας μας στον γεωργικό τομέα.
  - Συμβάλλει αποφασιστικά στον τομέα της παραγωγής ενέργειας αιχμής.
  - Ενισχύει την ανταγωνιστική θωράκιση της θεσσαλικής πεδιάδας.
- Η σχετική με τα έργα του Αχελώου συνολτική έκθεση που ακολουθεί, περιλαμβάνει όλες τις παραμέτρους του σημαντικού αυτού έργου πολλαπλού σκοπού.

➤ ΚΑΡΔΑ

Η λίμνη Κάρδα δεν αποξηράνθηκε για να αποδοθούν οι εκτάσεις της στην καλλιέργεια, όπως λανθασμένα ισχυρίζονται νεότεροι αναστόρητοι “κριτές”, αποδίδοντας συγχρόνως την αβύσσιμη κατηγορία του “περιβαλλοντικού εγκλήματος”. Η αποξήρανση έγινε το 1957-60, για να εξοικονομηθεί η περιοχή από τα έλη και να προστατευθούν οι κάτοικοι της περιοχής από την ελονοσία και οι παρακάρδιες εκτάσεις περίπου 180.000 στρ. από τις πλημμύρες, να αποξηρανθούν, να αποστραγγισθούν-υποστραγγισθούν και μετά την φυσική απόπλυσή τους να αρδευτούν από Ταμιευτήρα που θα κατασκευαζόταν στη Β΄ φάση των έργων, μετά 3-4 χρόνια, όπως προέβλεπαν οι σχετικές μελέτες (Noble 1913 & Macdonald 1933) και όχι μετά από δεκάδες χρόνια, όπως δυστυχώς συνέβη από κακή πολιτική διαχείριση του θέματος.

- IV. Παράλληλα με την διεκδίκηση των μεγάλων έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, οι Θεσσαλοί και ειδικότερα η ΠΑ.Σ.Ε, όχι μόνο δεν υπέστειλε την σημαία της ΟΡΘΟΔΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ υδατικών πόρων, αλλά αντίθετα εφημερώνει συνεχώς τους χρήστες νερού και κυρίως τους αγρότες για τα θέματα οικονομίας νερού και επίμονα επιζητεί την σύσταση “Φορέα διαχείρισης των υδατικών πόρων” σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι βασικές προϋποθέσεις για την επίλυση - σε βάθος χρόνου - των προβλημάτων αυτών της Θεσσαλίας, είναι ο μεσομακροπρόθεσμος σχεδιασμός – προγραμματισμός, η υλοποίηση των αναγκαίων έργων, η αλλαγή - εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου και η άμεση ίδρυση “αρχής ή φορέα διαχείρισης” σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις της οδηγίας - πλαίσιο του 2000 της Ε.Ε, στα οποία αναφέρεται με συνολτική έκθεση του ο κ. Ι. Μολόπουλος καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Αυτή γλώσσα η εξέλιξη αποτελεί και το νέο χαρακτηριστικό για την Θεσσαλία αλλά και τη χώρα μας γενικότερα, που υποχρεώνει θεσμικούς και κοινωνικούς φορείς να επανεξετάσουν

το έργο της μεταφοράς νερού από τον άνω ροή του Αχελώου υπό τα νέα δεδομένα, καθώς δεν μπορεί να υπάρξει ορθολογική διαχείριση νερών στα πλαίσια μιας εθνικής στρατηγικής, - γωής τα αντίστοιχα έργα και μάλιστα σε συνθήκες πανικού και κοινωνικών αντιδράσεων από την λειψυδρία.

- Υ. Απαιτείται σήμερα πλέον ολοκληρωμένη προσέγγιση για το κρίσιμο χρηματοδοτικό θέμα, δεδομένου ότι ούτε οι εθνικοί πόροι επαρκούν για την υλοποίηση των έργων σε εύλογο χρονικό διάστημα - ιδιαίτερα με τα έργα της Ολυμπιάδας και την προτοφανή συγκέντρωση πόρων στο λεκανοπέδιο Αττικής – ούτε από την πλευρά της Ε.Ε. (μέσω του Γ' Κ.Π.Σ.) φαίνεται να υπάρχει δυνατότητα άμεσης χρηματοδότησης, με δεδομένο ότι ο φάκελος του έργου στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. παραμένει κλειστός, όπως διαπιστώσαμε από προηγούμενη επίσκεψη μας στις Βρυξέλλες.

Τα παραπάνω προβλήματα στη χρηματοδότηση, έχουν σαφώς επιββαλωθεί από την πορεία των έργων τα τελευταία επτά χρόνια (1996-2002) και αποδεικνύουν ότι δεν αρκούν πλέον γενικόλογες υποσχέσεις .

Με άλλα λόγια είναι επιτακτική η ανάγκη για μία υπεύθυνη θέση στο θέμα των έργων του Αχελώου, από το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας, ιδιαίτερα όταν το κόμμα αυτό στοχεύει άμεσα στην ανάληψη της ευθύνης διακυβέρνησης της χώρας. Θεωρούμε επιβεβλημένο, εκτός από την συγκεκριμένη δέσμευση για διάθεση εθνικών πόρων, να επανεξετασθεί η επαναφορά του θέματος στα όργανα της Ε.Ε., έτσι και για επιμέρους τμήματα του έργου, δεδομένου ότι η εκτροπή είναι ένα «άθροισμα» επιμέρους τεχνικών έργων με διαφορετικό χαρακτήρα και στόχους (περιβάλλον, ύδρευση, γεωργία, ενέργεια κ.λ.π.).

Ταυτόχρονα είναι επιτακτική η ανάγκη να «πιεσθεί» η κυβέρνηση για μία υπεύθυνη θέση στα παρακάτω αιτήματα της Θεσσαλίας :

- Άμεση επανέναρξη των έργων που σταμάτησαν (με οδοντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις).
- Ολοκλήρωση του συνολικού σχεδιασμού και ειδικότερα των έργων κατόπτη του Πευκοφύτου (ξέσδος σήραγγας).
- Δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα με "πακέτο" χρηματοδότησης του έργου ή τμημάτων του από όλες τις δυνατές πηγές χρηματοδότησης (εθνικοί πόροι, Ε.Ε., δανεισμός, αυτόχρημα-τοδότηση κ.ο.κ.)

- VI. Η ανάδειξη όλων των παραπάνω θεμάτων και ιδιαίτερα του περιβαλλοντικού προβλήματος και των κινδύνων ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΞΗΡΑΣΙΑΣ της Θεσσαλικής πεδιάδας, η ενημέρωση

των πολιτών, της τοπικής κοινωνίας, των συναρμόδιων Υπηρεσιών και των κομμάτων, για την αναγκαιότητα και την περιβαλλοντική σημασία των μεγάλων έργων αξιοποίησης και διαχείρισης υδατικών πόρων, σε μία περίοδο έμφασης του προβλήματος από την έλλειψη υδατικών πόρων στη Θεσσαλία, αποτελούν τους κύριους στόχους της ΠΑ.Σ.Ε.. Σημειώνουμε ότι η ΠΑ.Σ.Ε, χάρη στην σύνθεσή της και την επιστημονική, κοινωνική και πολιτική αντιπροσωπευτικότητά της, αποτελεί έναν αναγνικατάστατο και αξιόπιστο παράγοντα για συνεργασία τόσο με την κεντρική διοίκηση όσο και με τα όργανα της Ε.Ε, για την εισαγωγή των θεσμικών αλλαγών που προωθεί η Ε.Ε. και οι οποίες είναι αναγκαίες για να διασφαλί-
σουν στο μέλλον την “αειφορία” στην διαχείριση των εδαφικών και υδατικών πόρων.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ της ΠΑ.Σ.Ε

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΚΑΡΑΙΤΣΑΣ
Πρόεδρος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΑΡΙΣΑΣ
Αναπληρωτής Πρόεδρος	
ΗΛΙΑΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
Αντιπρόεδρος	
ΔΟΥΚΑΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΑΑΡΙΣΑΣ
Μέλος	
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΙΡΙΝΤΖΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Μέλος	
ΜΙΧΑΑΛΗΣ ΤΑΜΒΑΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ
Μέλος	
ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΕΓΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΡΑΙΤΣΑΣ
Μέλος	
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΡΟΥ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΟΔΟΥ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΑΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΙΦΩΝΙΟΥ – ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΕΑΚ ΚΑΡΑΙΤΣΑΣ
Μέλος	
ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑΤΑΚΗΣ	ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ - ΕΚΠΟΣΘΙΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΑΙΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Μέλος	
ΘΩΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΛΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΕΩΠΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΑΡΙΣΑΣ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΕΓΑΣ	ΒΟΗΘΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΑΡΙΣΑΣ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε / Κεντρικής Ελλάδος
Υψιστός	
ΠΕΤΡΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ Γ.Ε.Ε / Τμήμα Κ-Α ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Μέλος	
ΑΗΜΗΤΤΡΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ Γ.Ε.Ε / Τμήμα ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Μέλος	
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΤΡΑΜΑΝΗΣ	πρόην ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
Πρόεδρος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ	πρόην ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ ΕΚΠΟΣΘΙΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΚΟΥΜΑΣ	πρόην ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε / Κεντρικής Ελλάδος
Γεν. Γραμματέας	
ΤΑΣΟΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ	ΗΘΑΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Μέλος	
ΑΙΛΙΑ ΚΑΡΥΑ	ΗΘΑΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ –
Μέλος	Προϊσταμένη Γραφείου ΕΥΔΕ ΑΧΕΑΔΟΥ